

A KISVENDÉGLŐS

(VOLT SZEMLE.)

A MAGYARORSZÁGI KISVENDÉGLŐSÖK ÉS KORCSMÁROSOK IPARTÁRSULATÁNAK
HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS A PINCZÉREK SZAKLAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre	12 korona
Fél évre	6 "
Negyed évre	3 "
<i>Egyes példány ára 24 fillér.</i>	

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓTULAJDONOS

NIKHÁZY GÉZA.

Megjelenik minden csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapesten, VIII., Rákóczy-tér 4. sz.

A kisvendéglősök legközelebbi összejövetele Wurstinger István kartársunknál VII. Ovoda-
utca 26. e hó 12-én d. u. 4 órakor tartatik meg. Ott legyünk!

Gelléri Mór kirukkolása.

Gelléri Mór, kir. tanácsos lapjában, Magyar Iparban a múlt héten — talán más téma hiányában — kirukkolt a kisvendéglősök Ipartársulata és a mi lapunk ellen. Az igazságos kartell elleni harcunkat, melyet elég ügyetlenül ismertet olvasóival, egyszerűen hazafiatlanságnak minősíti. Mielőtt bonczkés alá vennők Gelléri ur állításait, szükségesnek tartjuk az illető cikket teljes terjedelmében regisztrálni, hogy olvasóink is meggyőződjhessenek az ellenfél vak és féktelen gyűlöletéről.

Ime, Gelléri ur cikke:

„Budapesten nemrég a kisvendéglősök és koreszmárosok külön ipartársulatot alakítottak saját érdekeiknek előmozdítására. Igen helyes a tömörülésnek ez a módja, senkinek sem lehet ellene kifogása.

De ez a társulat igen furesa módon kezdi meg működését. Van egy közlönye, mely az egyik lapon igen okosan azt hirdeti: magyarosodjunk, s küszöböljük ki a német szót, a másik lapon azonban igen helytelenül eképpen agítal: Pártoljunk a külföldi sört, még akkor is, ha drágább, mint a magyar!

No, ez olyan főbenjáró képtelenség, melynek kulcsát nem tudjuk megtalálni.

Azt rebesgetik, hogy a kisvendéglősöknek bajuk van a honi sörgyárosokkal. Ha ez igaz, hát tessék a differenciát kiegyenlíteni, vagy tessék más hazai forrásokhoz fordulni. Ebben minden becsületes magyar ember készséggel támogatja őket. De ehelyett azt hirdetni: támogassuk a külföldi sört, még akkor is, ha drágább, ez oly ballépés, melyet csak a féktelen harag és gyűlölet diktálhatott a t. koreszmárosoknak, mert ennek az elvnek a hirdetője nagyon közel áll a hazaszeretet ellen való bűnhöz.

Örülünk, hogy oly versenyképes kitünősörünk van, melynek pártját kevés országban találjuk. Örülünk, hogy az iparpártolás elvét oly becsületesen alkalmazhatjuk, mint ezt a honi sörnél tehetjük, melynek kitünő minősége és megfelelő ára a közönség legmesszebb menő igényeit is kielégíti. Vajha minden iparágban ilyen kedvezően lehetne az iparpártolás elvét alkalmazni, mint a sörnél.

Aki tehát a honi sör ellen bármi kicsinyes okból renitenskedik, az megérdemli a hazafias retortát. És mit fognak szólni a koreszmáros urak, ha egy szép napon a főváros falai tele lesznek akasztva ilyen plakátokkal:

Urak, hölgyek! Bűnt követ el a hazai termelés, munka és ipar ellen, aki oly koreszmába megy, ahol csak külföldi sört mérnek!”

Legelőször a hazafiatlanság vádját utasítjuk vissza ugy a magunk, mint az Ipartársulat részéről.

Hogy mi (azaz nem is mi, hanem egy kisvendéglős) a kartell fölötti végelkeseredésében feljajdul, hogy: „inkább a külföldi sört pártoljuk, mint a magyart“, teljesen indokolt. Mert ugyan ki lenne az a feje lágyára esett, aki birkamódra túrné a hazai pénzéhes sörgyárosok zsarolását, zsebelését, amikor a külföldi gyárosok — a szállítási költséget is beszámítva — olesóbban, tisztességes áron szállítják a sört.

Kíváncsi vagyok arra, hogy Gelléri uram, ha egy kabátot akar venni, hol fogja azt beszerezni, ott, ahol rendes árt kérnek vagy ott, ahol dupla árt szabnak. Azt hiszem, Gelléri urnak sincs kidobálni való pénze s oda fordul, ahol előnyösebben kapja.

Vagy a hazafiság érzetéből a koldusbotot is kész kézbe venni? Tiszteljük

ezt a nagy hazafiságot. De mi, kisvendéglősök, kik a végtelen nagy adók és a rossz idők folytán amugy is a tönk szélén vagyunk, ezt nem tehetjük. Ámbár mi is szeretnénk ilyen nem követelhető nagy hazafiak lenni, de ez nekünk a koldus-botot is fölemésztené.

Azt is írja Gelléri ur, hogy: tessék a sörgyárosokkal a differenciákat kiegyenlíteni vagy tessék más hazai forrashoz fordulni. Köszönjük a tanácsot — későn adta. Megpróbálkozunk tárgyalni a sörgyárosokkal, de eredményt nem érhattünk, sőt azok a bizonyos pökhendi, képzelt urak alig álltak velünk szóba. Forduljunk más hazai forrásokhoz? Hisz egytől-egyig egy huron pendülnek.

Mi kiadtuk a jelszót: meg kell törni a kartell-kötők rabló hadát, mely nyügként nehezedik hazánkra és a népre. Az ellenük intézett harcban nem válogathatunk a fegyvernemekben. Mindent megragadunk, hogy sikeres legyen a megkezdett akció. A történelem tanúsága szerint nem egyszer irtották ki e hazából a kétes elemeket idegen erővel s így tisztult meg a szellem, a társadalom s maga az ország is. Mi is így teszünk, amikor a külföld sörével leszoritjuk a nem magyar sörgyárosok „magyar“ sörét. Igy akarjuk kiirtani azt a szellemet, amely évtizedek óta rontja a levegőt, s százak, ezrek fulladnak belé.

Gelléri uram, hazafiatlanság-e hát a mi működésünk?

Bolond, ki igennel felel.

A hazafiatlanság bélyegét pedig lemossuk magunkról és azokra nyom-

juk, akik elősegítői az ilyen szellemnek, akik — hivatvák az ipar felett örködni — paktálnak a kisemberek megrontóival és — azt hiszem, jó pénzért — a gazok és himpellérek bűnét az ártatlanság fátyolával takarják.

Csak ennyit Gelléri ur, alászolgálja!

A bormérés monopoliuma.

(Folytatás és vége.)

Vessünk csak egy röpke áttekintést a mi helyzetünk felett, hogy teljesen tiszta képét lássuk azoknak a ferde állapotoknak, amelyeket a szabadipar szült.

Manap a szabadipar aerájában a pénz az ur, a pénz a vezérlő szellem, a pénz — és nem más ideál — mindenekfelett. Kivetkőzött mindenki nemesebb érzéséből és a realizmus posványában szövi az emberiség a megélhetésének fonálát.

Vajjon így volt-e a régebbi időben, amikor még a czéh-rendszer állott fenn? Vajjon akkor is ez a szellem hatotta át az emberiséget? Oh, nem. A szabadipar életbe-léptetésével fordult az a bizonyos két színű sors-kerék, melynek fele az idealizmust és fele a realizmust jelzi. Fordult ez a kerék és a realizmus színe került fölfelé. A czéh rendszer idejében a legnemesebb idealizmus uralkodott és uralkodnia kellett. Mert, hogy is volt akkor? Mi volt akkor-tájt a pénz? A pénz akkor csak az egyes iparágaknak és iparosoknak csak részben eszköz volt s nem ennek a fényénél kalapácsolták a patkót s nem ennek volt a rabszolgálója sem a mester, sem a munkás. És mégis tisztességesen éltek meg mind a ketten, mert ezt biztosította a czehtörvény. A munkának, a munkásnak és munkaadónak ki volt szabva úgy a maximuma, mint a minimuma. Egyik sem károsodott, egyik sem rövidült meg a másik által. Sőt a vevők is mentek voltak a csalóktól és a rossz anyagtól.

Hol van ez manap? A szabadipar kaput nyitott a csalóknak, a zsarnokoknak és a gazembereknek, akik — mert pénzük volt és van — kivehették a tisztességes emberek kezéből az ipart a az egoizmus szellemében, úgy kezdték átformálni az ipari üzletet, hogy az nem a haza, hanem a zsebük javára volt. Hol van a tisztességes munka, hol van a tisztességes ár, hol van a munkás tisztességes díjazása? Sehol. Ezek letűntek a szabadipar életbe-léptetésével.

A szabadiparral kezdődött a vendéglősipar hanyatlása is. Boldog-boldogtalan kezdte mérni a saját pinczéjében termelt borokat olcsón, potom áron s így tették tönkre iparunkat. Vajjon régente volt-e annyi hamis bor, mint ma? Hírét se ismerték ennek. De ma napról-napra jutunk ilyen felfedezésekre.

Vannak a „nagy” politikusok között

olyan egyének, akik azt mondják és hirdetik, hogy a szabadipar által növeljük és erősítjük az ipart. Van benne valami. Az — és így kellene lenni — hogy a szegény és kitanult iparos dolgozhasson együtt a pénzes is nem tanult emberekkel. Így igen is lehetne ezélt élni. De hol van ez? Azok a kontárkodó és pénzes elemeket elferdítették a szabadipar értelmét s még erkölcsi kötelességük volna az ipar és egyuttal a haza érdekében befektetni tőkájüket, addig zsaroló módon kamatoztatják pénzüket az ipar terén és tönkreteszik az ipart, a munkást és hitelünket a többi államok előtt.

Igy nincs és nem is lesz haszon soha a szabadiparnak.

Meg kell már egyszer mozdulni a művelt társadalomnak, hogy megreformálja ezen állapotokat. Megreformálni úgy, hogy a szabadipart bizonyos korlátok közé szorítva, a szabadosságig nem kellene engedni.

Mi, kisvendéglősök, kik leginkább áldozatai vagyunk ennek a türehtetlen állapotnak. Ipartársulatunkban kezdjük meg ez irányban egy újabb akciót, úgy, hogy ha már e törvényt megmásítani nem is lehet, de legalább a bormérés monopoliukivívjuk.

Ujra mondom, ha monopolizálhat az állam, nekünk is jogunk van ehhez.

Tehát követeljük és sürgecsük a bormérés monopoliúmat!

Legényi Ambrus.

Czifra nyomoruság.

Egy napilap foglalkozván egy czikk keretében az ideí bő bortermelésse, egyuttal a felett fejezi ki csodálkozását, hogy Budapesten mégis drága a bor. Valóban igaza van a czikk írójának abban, hogy drágán mérik vendéglőseink a bort, de az okot nem ott kell keresni, ahol a t. czikk-író, aki tudvalevőleg a vendéglősöket azzal gyanúsítja, hogy bor mellett házakat akarnak építeni. Mi kevés ilyen vendéglőst ismerünk. Az okot máshol kell keresni és ha mélyebben kutatunk ezen érthetlenségben, rájövünk az igaz valóra, mely megvilágítja teljességében ezt a sötét titkot.

Ez okot mi a vendéglők fényes és pazar berendezésében leljük fel. Térjünk csak egy akár külvárosi vendéglőb is és mit látunk ott? Tükröt, előkelő berendezést, fényességet, eleganciát. Persze mindez erőltetett dolog s e nagyzási hóbort majd hogy sokszor nyakát szegi a vendéglősnek.

De miért mindez? Ez a fényezés még abból az időből származik, a mikor a bortermés nagyon silány volt s egyáltalán jó bort mérni nem lehetett, mert a borkereskedők által importált borok rendszeren a pinczében termettek. És a vendéglősök, hogy maguknak mégis biztosítják a megélhetésüket, a berendezéssel csalogatták a vendégeket.

E berendezés — ha még nem is nagyon fényes — sok pénzt emészt fel és hol hozzák ezt be, mint a boron. Ma, a mikor már valóban vannak jó torok — sajnos — még sem találhatjuk fel sehol, mert az igazat megvallva, nem bort kapunk, hanem eleganciát, szép berendezést, tükröt, pálmákat és fehér terítékes asztalokat.

No, már nem tudom, ki elégszik meg ezekkel. Hisz mindezt otthon megkaphatjuk.

Ma, a mikor meglehetős bő termés volt s a bor ára oly alacsony, hogy — leszámítva az adókat, a házbért — 26—28 krért lehetne mérni. De persze, a vendég fizesse meg a berendezést

Ez baklövés volt vendéglőseinktől. Ugyan vannak, hála Isten, kivételek, de ezeket ujjaikon is elszámolhatjuk. Baklövés volt, mert ezzel nem szerezhettünk törzsvendégeket s e futóvendégeket is elszalasztjuk.

Jó lesz másképp gondolkozni.

Jó lesz, mert ezideig körülbelül ennek ennek vagyunk az áldozatai s ha így folytatjuk, könnyen beadhatjuk a kulcsot.

Könnyen, mert a vendégeknek nem tükrös és pálma kell, legfeljebb az egyszerű tisztasztaság s mellette a családiasság. Ennél több se. És ehhez hozzájárul a jó és olcsó bor mérése, a vendégeket magunkhoz szoktatjuk s így megélhetésünk, boldogulásunk a biztos révbé fog jutni.

Hallgassunk ez okos szóra!

A pinczerek érdeke.

— Rovatvezető : Jávör I. Sándor. —

Germanizálás a pinczerek között.

Régóta ismert dolog, hogy a főváros tökéletes magyarosodásának a gátjait a pinczerek képezik. A pinczerek azok, kik még olyan törzsökös magyar helyeken is, amelynek közönsége még külső viseletében is megőrzi a magyar jelleget, mihelyt egymás között vannak, valami romlott német jargonban, beszélgetnek, s mint a józsefvárosi vagy ferenczvárosi spizburgerek, amelyeknek fajtája, hála a gondviselésnek, már kivesző félben van.

Csaknem mindnyájan tudnak magyarul és mégis németül beszélnek egymással és mindazokkal, akik fölött rendelkeznek.

Ez, amit itt elmondtunk, áll a vendéglői, mint a kávéházi pinczerekre egyaránt.

Es ahelyett, hogy a helyzetet javítani iparkodnának, megdöbbenve látjuk, hogy a germanizálás egyre terjed és most azon fáradozik egynéhány ember, hogy szervezetbe egyesítse össze az idegen érzésű pinczereket.

Szemben a budapesti és a magyar országos pinczeregylettel, amely utóbbi rövid főnnállása óta a pinczéréség legégetőbb léteerdekeit érintő kérdésekben fejtett ki áldásos működést és terjesztette a magyar szellemet, egy frakció azon buzgókodik, hogy egy, idegen földön működő, német nyelvű pinczeregylet kebelébe toborozza a budapesti pinczereket. Egynehány szálloda éttermének és vendéglőnek főpinczére áll az élén a mozgalomnak, amely az ugynevezett Genfer Verbandba akarja a pinczéréséget beírtni.

Ez a Genfer Verband a magyarok kedvéért magyar szakosztályt létesített, amelynek elnökévé Berhóvitz János budapesti

svábhegyi vendéglőt választották. Eddig egyszerűen Ausztriához tartoztunk. Berhóvíz urnak köszönhetjük azt, hogy most már van külön magyarországi szakosztály, amely szíves lesz a magyar pinczerek magyar pénzét külföldre küldeni és hogy a dualizmusnak is elég legyen téve magyar és német nyelvű átiratokban érintkezni a külföldi központtal.

Ezt a felemás alkotást, amely egy újabb vára lenne nálunk a germánizmusnak, nem szabad megerősödni engedni. Egyszerű védekezés az, ha a hatóság minden lehető módon, ha kell, erőszak útján is elnyomja. Ha a magyarságról, a magyarság veszedelméről van szó, nem lehet válogatni az eszközökben. Megmagyarosítani kell minden áron, a magyarság ellenségeit pedig kiirtani tűzzel-vassal.

Azt, amit ez az idegen Verband nyújt tagjainak, nyújt az országos pinczeregyesület. Sőt többet ad. Megteremtette és országosan szervezi az ingyenes helyközvetítést, ad segítyt, orvosi ápolást. Nincs szükség idegen egyletre. Azért akarják megzúntatni a budapesti pinczér-egyesületet táplálja. Ezt tudva, akarják a genfer Verband hívei az egylet feloszlását megakadályozni.

Mindenáron meg kell tehát akadályozni az idegen törekvések érvényesülését. Anál inkább, mert törvényellenes módon is folytatják a propagandát az itteni vezetők. A kezeink között van egy német nyelvű sorsjegy, amelyet a Verbaad luzerni fiókja bocsátott ki. Az egy frank értékű sorsjegy elárulja, hogy 10 ezer ilyen sorsjegyet bocsátottak ki, a főnyeremény 300 azaz háromszáz frank. Ezeket a sorsjegyeket itt nálunk árulják az idegen egyesület terjesztői. Ezer meg ezer koronát vesznek ki szegény magyar pinczerek zsebeiből — akik, ha minden nyereményt megnyernének, összesen 1000 azaz ezer frankot kapnának. A sorsjegyet megfelelő eljárás végett a rendőrségnek adjuk át.

Egyelőre ennyit a germanizáló törekvésekről. Ha ez a memento nem fog használni és a kifelé gravitáló mozgalom ezután sem fog abbamaradni, egyenként fogjuk megnevezni a mozgalom vezetőit és fel fogjuk hívni a magyar közönséget arra, hogy bojkottálja azokat a vendéglőket és kávéházakat, ahol a németesítő főpinczerek működnek.

Ha olyan nagyon lelkesednek a német szóért a német intézményért, tessék kivándorolni. Aki itt van a magyar földön, a magyar fővárosban, annak magyarnak kell lenni, érzésben, nyelvben, gondolkodásában és tetteiben — különben pusztulhat.

HIREK.

Az országos pinczeregyesület köréből. Novák Ferencz lipótköruti kávé és Metropole szálloda volt igazgatója, átvette a magyar országos pinczér egyesület elhelyezési osztályának vezetését. — Az egyesület karácsonyi ünnepe decz. 22-én fog megtartatni a Sas-kör helyiségében. A megnyitó beszédet Kaszás Lajos fogja tartani, ünnepi szónok pedig Horváth János erzsébetvárosi káplán lesz.

Szabadkai korcsmárosok értekezlete. A szabadkai korcsmárosok f. évi november hó 4-én a „Pest”-szállóban a fogyasztási adó ügyében nagy értekezle-

tet tartottak. A szabadkai korcsmárosok ugyanis annak idején ajánlatot nyújtottak be a városnak, melyben kijelentik, hogy készek a hus- és borfogyasztási adót maguk kezelni és a városnak biztosítani azon összeget, melyet eddig kap. A mondott értekezleten vagy 150 korcsmáros dr. Klein Adolf felszólalása után, aki kifejtette, hogy a korcsmárosok a fogyasztási adó kezelésével saját és a város érdekeit védik és esetleg a városnak hasznot is biztosítanak, a fizetési módozatokban is megállapodott. Kijelentették, hogy az összeget évnegyedenkint előre fizetik és az első esedékes részletet, 30.000 koronát azonnal le is teszik. Valószínű tehát, hogy Szabadkán a fogyasztási adó kezezésében a jövő évre változás lesz.

Vendéglő-átvétel. Kelemen József ismert főpinczér, ki sok éven át hasznos ténykedést folytatott a London-szállodában, átvette a Windisch-féle vendéglőt, V. Váczi-körut 82/a szám alatt. Az új vendéglősnek ez a programja: kitűnő ételek, tiszta italok!

Vendéglő-átvétel. A Ferencz-körut és Mester-utca sarkán lévő régi, látogatott vendéglőt átvette Csető Gyula.

Vendéglő megnyitás Czinkotán. Sopronyi Lajos kartársunk, a népszerű „Czinkotai nagy iteze” eddigi tulajdonosa, új vendéglőt nyitott Czinkotán, saját házában, ahol ugyanoly kitűnő borokat mér ki, mint előbbeni helyiségében.

Parasztborozó. Horváth István, volt Almássy-téri vendéglős átvette a Szondy-utca 25. sz. alatti parasztt-borozót és azt saját felügyelete alatt tovább vezeti. Éjjel egy óráig nyitva.

Az italmérés.

Ha valaki fogadót, vendéglőt, kávéházat vagy kávémerést kíván nyitni, az köteles először az iparhatóságtól iparengedélyt szerezni, ezt mellékelni a pénzügyigazgatóságához intézendő kérvényhez, melylyel italmérési engedélyt kér; mert a törvény szerint fogadókra, vendéglőkre, kávéházakra és kávéházakra a pénzügyi hatóság csak akkor adhat italmérési engedélyt, ha az illetékes iparhatóság az illető üzlet gyakorlására az iparjogositványt már előzőleg megadta.

Ha a folyamodó fél a pénzügyigazgatóságához beadott kérvényben nem mellékelni az iparigazolványt, akkor egy, 1891-ből való pénzügyminiszteri rendelet értelmében, a pénzügyigazgatóság a folyamodót felhívni tartozik, hogy záros határidő alatt igazolja, hogy az iparhatóságtól megnyert az iparjogositványt. Aki ezen felhívásnak a kitűzött határidő alatt eleget nem tesz, engedély iránti kérelmével feltétlenül elutasítandó. Budapestben a pénzügyigazgatóság a felek felhívásának mellőzésével köteles minden egyes esetben az illetékes elsőfokú iparhatósághoz (vagyis a kerületi előjárósághoz) fordulni annak megállapítása végett, vajjon folyamodó a szóban forgó ijarüzlet gyakorlásához szükséges iparjogositványnak tényleg birtokában van-e? Akitől az iparhatóság jogérvényes határozattal az igazolványt megtagadta,

italmérési engedély iránti kérelmével is elutasítandó. Az iparhatóság megkeresése Budapesten elmarad, ha a folyamodó fél a pénzügyigazgatóságához intézett kérvénye mellett iparjogosultságát hitelesen igazolja.

Látható ebből, hogy a folyamodó fél saját érdekeiben cselekszik, ha italmérési kérvényéhez minejárt mellékelni az iparengedélyt.

Azon üzletek, melyek kizárólag csak szeszes italok kiszolgáltatására szolgálnak, külön iparengedélyre nem szorulnak. Az eddigi gyakorlat szerint nem kellett iparengedélyt szerezniök azoknak az italmérőknek sem akik nem főüzletképen, hanem csak az italmérési üzlet folyamánaképen hideg és meleg ételek kiszolgáltatásával foglalkoznak, minők a közönséges korcsmák, bormérések és egyszerű sörházak tulajdonosai. A vendéglősnek eddig is kellett iparengedély, a korcsmárosnak nem; mert a vendéglősnek a főüzlete az ételek kiszolgáltatása és mellékesen, az étkezés folyamánaképen szolgáltat ki szeszes italokat, a korcsmárosnak pedig a főfoglalkozása a szeszes italok kiszolgáltatása és csak mellékesen ad meleg vagy hideg étkeket is. Az új törvény és az ennek alapján kibocsájtott pénzügyminiszteri rendelet nem tesz ilyen megkülönböztetést, hanem mindazokat, akik nem kizárólagosan szeszes italok kímérésével vagy elárúsításával foglalkoznak, iparengedély váltására kötelezi.

Iparengedélyt szerezni és az italmérési kérvényhez mellékelni tartoznak a kereskedők szatócsok, fogyasztási szövetkezetek is.

Ha a folyamodó valamely községben több külön üzletben szándékozik kímérést vagy a kímértékben való elárúsítást gyakorolni, akkor tartozik magának mindenik üzleti helyiségre nézve külön engedélyt készítközölni.

Ugyanazon községben több italmérési engedély ugyanazon család kezében nem egyesíthető, azért már kiadott engedély birtokosának egyenes ágon felmenője vagy lemenője, valamint törvényes együttélésre kötelezett házastársa, nemkülönb az engedély birtokosával közös háztartásban élő bármelyfoku rokon, sógor vagy akár idegen. italmérési engedélyt nem nyerhet. Aki azonban az új törvény életbe lépésekor birtokában voltak ilyenfajta engedélyeknek, azok meghagyandók annak gyakorlásában.

Vásárok, búcsúk és egyéb sokadalnak alkalmára az italmérésnek vagy italelárúsításnak a rendes üzlethelyiségen kívül leendő gyakorlására szabály szerint csak azok nyerhetnek engedélyt, akik az illető községben rendes kímérési engedéllyel bírnak és az ilyen alkalmi kímérés csak a főengedélynek függelékét, kibővítését képezheti. Tehát nincs megengedve, hogy valamely korcsmáros egy más községben, az ottani vásár alkalmával, italmérést gyakoroljon; neki ezt csak a saját községében szabad tennie, ha engedélye erre is szól, kivételt képeznek azonban az országos vásárokat látogató sütőgetők, mézeskalácsosok és hasonló iparosok, kik vásárok, búcsúk s egyéb sokadalmak alkalmával sajátlagos iparukat szeszes italok kiszolgáltatása nélkül állig gyakorolhatnak, nemkülönb katonai gyakorlatok tartamára az egyes csapatokat kíséző markotányosok. Az ily kivételes kímérés csak melléküzletképp gyakorolható és az engedélyt arra a folyamodó rendes lakhelyére nézve illetékes pénzügyigazgatóság adhatja meg. Sütőgetők, mézeskalácsosok és hasonló iparosok vásári kímérésre irányuló kérvé-

nyekben kötelesek felsorolni, hogy mely városokban vagy községekben mily vásárokra kívánják az engedélyt.

Korlátlan kimérésre szőő új engedélyek kiadása alkalmával az alábbi sorrend szerint elsőbbség adandó:

1. A vasúti vállalatnak, illetve az építetőnek, továbbá az ipartelep, a fürdő, a hid és rév tulajdonosának vagy az általa kijelölti egyénnek a vasútépítési és vízszabályozási munkálatokhoz, nagyobb építkezésekhez, ipartelepeken és fürdőkben, révek és hidak mellett szükséges italmérésekre, illetőleg vendéglőkre adandó engedélyekre nézve;

2. a pusztai birtokok tulajdonosainak, birtokosainak és haszonbérőinek, ha a dénzügyigazgatóság által hozzájuk intézendő fölhívásra a kitűzendő záros határadt alatt kinyilatkoztatják, hogy engedélyt igényelnek;

3. azoknak, akik szálló vendégek befogadására szolgáló vendéglő-épületeket bírnak, vagy ilyeneket építeni szándékoznak s azokat e célra is használják;

4. azoknak, akik az italmérést az illető községben már előbb is gyakorolták;

5. kis- és nagyközségekben azoknak, akik az illető községben oly épületeket bírnak tulajdonul vagy bérben, melyekben az italmérés addig is gyakoroltatott; végre

6. általában hasonló feltételek mellett, más községbeliek ellenében a helybeli illetőségűeknek.

Míndez azonban csak korlátlan kimérésre vonatkozó engedélyekre szól; korlátolt kimérés (poharazás, utazára való kimérés) vagy kismértékben való elárúsítás esetére ilyen sorrend nem létezik, mert hiszen létszám nincs megállapítva az egy-egy községben engedélyezhető korlátolt kimérésekre vagy kismértékben való elárúsításokra.

Dr. N. A.

A nemzeti asszony.

Elbeszélés a szabadságharczoból.

Irta: Jovicza István.

Szép, verőfényes tavaszi reggelen egy kém jelentkezett Kmettynél, ki Téthbn állomásozik. A kémtől biztos tudomást szerezvén Wyss dandárának állásáról, csapatának egy felét Móriczhidára küldötte.

Kmetty előtt titokzatosnak tünt föl a kém. Hófehér arca, nagy haja és karcsu termete tette titokzatosává.

— Mi neved? — kérdezte.

— Szendrei, — volt a felelet.

— Hát a keresztneved?

A kém zavarba jött.

— No, Mariska, Juliska, vagy mi? — nógatta Kmetty.

— Nem tagadom, nő vagyok, Leona a keresztnevem.

— Hiába is tagadnád... De kémkedésért azért várhatod jutalmad.

— Csak egyet kérek...

— Halljam...

— Adjon mellém egy századot, hogy Csornán még az éjjel szétverjem Wyss előcsapatát.

Kmetty gondolkozik egyideig.

— Megadom, de visszahozd őket. És ha jól végzed dolgodat, még jutalmat is kapsz: egy szép és jó férjjet

— Köszönöm, — volt a kém rövid válasza.

Mikor Kmetty Csornára érkezett másnap kora hajnalban, Szendrei Leona, — a nemzeti asszony — már javában tisztította Csorna baloldalát az ellenségtől.

Kmetty pedig minden oldalról bekerítette a várost s így támadott.

Három óra hosszat védte magát a megszorult ellenség, de Kmetty szuronyainak nem állhatván ellent, Beő-Sárkány felé az egyedüli uton, hátrálni kezdett.

A hátrálásban maga Wyss volt az első, kit egy kipirult arcu, véres kardu magyar ifju erősen támadott s zászlósával egyött úgy megsebesített, hogy halva maradt a csatatéren.

Ez az ifju pedig maga a nemzeti asszony volt.

Mikor látta Wyss halálát, lezállt lováról s öntelt büszkeséggel nézte a haldokló tigrist. A zászlós mellette feküdt, arczszal előre. Felfordította a tetemet. Szeme még nyitva volt s hörgött a melle.

A nemzeti asszony halálsápadt lett, a mikor jobban szemügyre vette a halállal küzdő zászlóst.

— Béla! — sikoltott önkívületlenül s kiejti kardját kezéből.

A férjjet ölte meg.

A nemzeti asszony Kmetty elé került.

— Derekasán harczoltál, — szölt neki igéretem beváltom...

A nemzeti asszony sáppadozott, remegő és szomoruan felelt:

— Nem kell...

— Nem? Már miért nem? Jó, szép és igaz lelkü férjjet választottam ki részedre.

— És ki az? — kérdezé aztán élnkeben, a már kissé pirosodni kezdő nemzeti asszony.

— Mindjárt itt lesz, — szölt Kmetty mosolyogva s intett a mulatozó tisztnek egyikének.

— Ez az, — mutatott az érkezőre.

A nemzeti asszony érdeklődve nézgette a tisztet. Szép volt, fiatal, sugártermetű.

— Hát te hogyan jutottál ide? — szölt a nemzeti asszony a tiszthez. — Hát ki maradt otthon?

A tiszt csak nézte, nézte a nemzeti asszonyt.

Nem ismerte.

— Nem ismevem. Kihez van szerencsém? — kérde meghökkenve a tiszt...

— Én Korpássy Béláné vagyok...

A tiszt majd hanyat vágódott.

— A nemzeti asszony itt?

— Igen. Hát te?

— Engem kiűztek nemzeti asszony házából a császáriak és idejöttem...

Ez a tiszt Korpássyné nemzeti asszony régebbi — inasa volt.

Kmetty jót nevetve az érdekes találkozásán, ezt mondta a nemzeti asszonynak:

— Én nem keresek többet férjjet. Ha kell, válaszsz ki magad egyet...

Holdvilágos éjjel volt.

A nemzeti asszony Jánossal némán, szomoruan sírgödört ástak egy fűzfa árnyában.

A mikor kész volt, az öreg János óvatosan beletett egy holttestet; Korpássy Béla holttestét.

Halán mondták el a „Pater noster“: t aztán behantolták.

A terebélyes fűzfa lombjai, levelei úgy hajlongtak, úgy susogtak, mintha sirtak, mintha panaszkodtak volna...

Sirt a nemzeti asszony, sirt a János is s mikor eltávoztak, egyszerre így bucsuztak:

— Adj uram néki örök nyugodalmat!

(Vége köv.)

Drechsler ur levele,

melyet mult számunk német részében eredetiben közöltünk, kivonatban magyarul így szölv:

„Schnell urtól hallottam, hogy Aich ur kijelentette, miszerint ő egy rám nézve kompromittáló levél birtokában volna. — Ezennel felszölitom Aich urat, hogy ezen levelet nyilvánosságra hozza, ne pedig egyeseknek Kőbányán tudj Isten milyen leveleket mutogasson.

Aich ur különben egyszer azt mondta, hogy Dréher nem csinál zsidós gsefteket, mikor pedig egy eklatás esetből kifolyólag ezért kérdőre vontam, azt monda, hogy Dréher ugyan nem, de ő (már mint Aich) annak adhatja sörét, akinek akarja.

Különben közismeretes, hogy épp a Dréher sörfőzde alkalmazottjai azok, kik a korcsmárosokkal szemben a legridegebben viseltetnek.“

A kisvendéglősök mozgalma.

A december hó 5-én Króner József kartársunknál megtartott értekezleten ismét szép számmal voltak jelen a magyar kisvendéglősök.

Az értekezleten, mint rendesen, élénken tárgyalták az érdekeiket illető kérdéseket.

A Székesfővárosi Kisvendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulatának hivatalos helyisége VII., Szövetség-u. 24. szám alatt van. Irodai órák: d. u. 4—6-ig, amikor is felvilágosítással vagy tanácsccsal szívesen szolgál az elnökség.

Szerkesztői üzenetek.

1902. sz. Nem tudjuk: hordár-e Ön, vagy pinczér. A nevént nem írta ki, hanem megszómozta magát. Uram, jegyezze meg: az igaz ember nem bujkál a sötétségben. Mi — ha régebbi olvasónk, tapasztalhatta — mindig híven kitartottunk a pinczerek érdeke mellett s minden erőnkkel azon voltunk ezideig és leszünk ezután is, hogy a pinczerek elviselhetetlen, rossz állapotát megjavítsuk. Hát szükségtelen előttünk titkolózni a névvel. S bár mégis ezt tette, szíves-örömmest tettünk eleget kívánságának és viszonzásul csak annyit kérünk: máskor írja meg a nevént is, mert különben figyelembe se vesszük levelét. — Üdvözlét.

Kisvendéglős. (H. I.) Még visszatérünk erre. Csak türelem. Most más van soron.

Társrészkesztő: JOVICZA ISTVÁN.

Der Kleine Gastwirth

Offizielles Fachblatt der Gewerbegeossenschaft der Gast-, Schankwirths und Kellner.

PRÄNUMERATIONSPREIS:

Für ein ganzes Jahr . . . . . 12 Kronen
Für ein halbes Jahr . . . . . 6 „
Für ein Vierteljahr . . . . . 3 „

Herausgeber und verantwortlicher Redakteur:

Nikházy Géza.

Erscheint jeden Donnerstag.

Redaktion und administration
Budapest, VIII. Bezirk, Rákóczy-tér Nr. 4.

Die Kleinwirths halten ihre nächste gesellige Zusammenkunft am 12. Dezember, 4 Uhr Nachmittag bei unserem Kollegen Stefan Wurstinger, VII. Bezirk, Ovoda-utca 26. Um je zahlreicheres Erscheinen wird gebeten!

Herr Gelléri gegen uns.

Herr Moritz Gelléri, königlicher Rath, hat diese Woche in seinem Blatt „Magyar Ipar“ — wahrscheinlich infolge Mangel an anderem Thema — gegen die Gewerbegeossenschaft der Kleinwirths und gegen unser Blatt einen Angriff erlassen. Unseren gerechten Kampf gegen den Wucherkartell stellt er seinen Lesern ganz verdreht entgegen und stempelt unsere Bewegung mit dem Unpatriotismus.

Bevor wir in die Beantwortung seiner Ausfälle gehen, sehen wir es angezeigt unseren geehrten Lesern seinen Artikel wortgetreu übersetzt zu kopiren, damit sie sehen mit welchem blinden und wilden Haß er gegen uns in Fähdung zieht.

Herr Gelléri schreibt:

„In Budapest haben sich vor Kurzem die Kleinwirths und Gastwirths in eine separate Gewerbegeossenschaft vereinigt um ihre Interessen zu wahren. Solche Vereinigungen sind zu billigen und kann Niemand dagegen Einwendung haben.“

Diese Gewerbegeossenschaft fängt aber ihre Arbeit in einer sonderbaren Weise an. Sie hat ein Organ, auf dessen erste Seite — sehr richtig — es schreibt: „magyarisiren wir uns und unterdrücken wir die deutsche Sprache“, auf der andern Seite aber agitirt es folgendermaßen: „Unterstützen wir das ausländische Bier, wenn es auch theurer ist wie das ungarische.“

Das ist so ein Generalunsinn, dessen Schlüssel wir uns nicht enträtheln können.

Man spricht davon, daß die Kleinwirths mit den Bierbräuereien Konflikt haben. Wenn es dem so ist, so mögen sie die Differenzen ausgleichen oder zu andern heimischen Bräuereien gehen. In diesem wird sie jeder ehrliche Ungar unterstützen. Aber das zu sagen „unterstützen wir das ausländische Bier, wenn es auch theurer ist“, ist so ein Fehltritt, den nur der zügellose Haß und Zorn diktiert mag haben, denn dieses zu verkünden ist gleich dem Verstoß gegen die Vaterlandsliebe.

Sind wir froh, daß wir so konkurrenzfähiges, ausgezeichnetes Bier haben, dessen Gleiches wir in wenig Ländern finden. Freuen wir uns, daß es uns möglich ist die Unterstützung der heimischen Industrie so anständig zu betreiben, wie es uns das heimische Bier erlaubt, welches mit

seiner vorzüglichen Qualität und entsprechendem Preise den weitgehendsten Ansprüchen des Publikums entspricht.

Wenn wir nur in jedem Industriezweige so leicht die Unterstützung des heimischen Fabrikats anwenden könnten, wie beim Bier!

Der also gegen die heimischen Biere renitirt, ist der patriotischen Mühe werth. Was werden die Herrn Wirths sagen, wenn in Budapest eines schönen Tages folgende Plakate zu lesen sein werden:

Herrn und Damen! Sünde begehet Jener gegen die heimische Industrie und der heimischen Produktion, der in solche Gasthäuser geht, wo fremdes Bier geschänkt wird!“

Das ist also der Artikel des Herrn Gelléri.

In erster Linie weisen wir in unserem und auch im Namen der Gewerbegeossenschaft die Auflage des Unpatriotismus auf das entscheidende zurück.

Daß ein Kleinwirth (also nicht einmal wir) in seinem Weh gegen den Kartell aufschreit: „lieber unterstützen wir das fremde Bier, als das heimische“ ist vollständig begründet. Denn wer wäre der lammsgeduldige Narr, der mit in den Schooß gelegte Hände das hautschindende Treiben der nur nach Geld strebenden heimischen Bräuereien über sich ergehen laßt, wo die ausländischen Bräuereien — mitinbegriffen die Frachtpesen — billigeres und gutes Bier liefern?

Ich bin wirklich neugierig, wo sich Herr Gelléri seinen Noth kauft? Dort, wo man ihn mit doppelten Preisen schindet oder wo er billig und doch anständig bedient wird? Ich glaube Herr Gelléri hat auch kein hinauszuverfendes Geld, und geht lieber dorthin, wo er es billiger bekommt!

Oder aber ist er bereit aus Patriotismus auch den Bettelstab in die Hand zu nehmen? — Wir beugen uns vor diesem großen Patriotismus, aber wir Kleinwirths, die infolge der hohen Steuern und schlechten Zeiten so schon am Abgrunde des vollständigen Ruins stehen, können das nicht thun. Wir möchten auch solche große Patrioten sein, doch blieb uns dann nicht einmal der Bettelstab.

Herr Gelléri schreibt auch, wir sollen die Differenzen mit den Bräuereien austragen oder uns an andere heimische Bräuereien wenden. Viel Dank für den guten Rath, er ist aber —

zu spät gekommen. Wir haben probirt mit den Bräuereien verhandeln, doch war kein Resultat zu erzielen, denn diese aufgeblasenen, eingebildeten Herren stellten sich kaum in Rede mit uns.

Zu andern heimischen Bräuereien sollen wir uns wenden? An welche, sie singen ja alle ein Lied.

Wir haben die Parole ausgegeben, den Kartell zu sprengen, was nur eine Last auf unser Vaterland und Volk ist. Zu dem Abwehren des gegen uns gerichteten Angriffes können wir in der Wahl der Waffen nicht wählen. Alles ergreifen wir, daß wir siegen können. Unsere Vaterlandsgegeschichte lehrt uns ja, daß unzählige Male der Feind und Vernichter unseres Vaterlandes mit fremder Hilfe geschlagen, und so das Vaterland gerettet wurde, daß es heute noch steht. So wollen wir es auch machen, indem wir mit dem ausländischen Bier den Übergriffen der „fremdländischen“ Bierbräuereien des „ungarischen“ Bieres Schranken setzen wollen.

Und das nennen Sie Herr Gelléri unpatriotisch gehandelt?

Nein. Den Stempel des Unpatriotismus weisen wir zurück und drücken ihn auf Jene, die das Treiben der Unterdrücker der Kleinwirths unterstützen, die mit solchen Elementen paktiren, anstatt auf die Anständigkeit der heimischen Industrie zu wachen.

Weinhandls-Monopolium.

(Fortsetzung und Schluß.)

Wenn wir nur einen flüchtigen Blick auf unser heutiges Gemeinwesen werfen, können wir die edlen Früchte der Gewerbefreiheit momentan bemerken.

Geld — Geld — und wieder Geld! — das ist heute das Lösungswort. Geld regiert die Welt. Alles strebt nach Geld und nur nach Geld. Auf jedem Gebiet regiert nur der Materialismus. Alles glorificirt den Abgott Mammon.

Ob das wohl in der guten alten Zeit auch war? Ob damals die Leute auch nur nach dem Gelde schnappten und jede ideale Auffassung beiseite legten? Nein. Das war damals anders. Mit dem Inslebenreten der Gewerbefreiheit hielt auch der Realismus seinen Einzug.

In der Zeit der Zünfte war das Geld nur ein Mittel um den Handel der verschiedenen

Waaren zu erleichtern, die Hauptsache war immer die Kunstfertigkeit und Sachverständigkeit der betreffenden Meister und Gehilfen. Damals herrschte noch Idealismus für das Schöne und Gute. Die Kunde wurde nicht betrogen und der Meister mit seinen Gehilfen hatte doch sein Einkommen. Es hatte alles seinen bestimmten Werth und seinen bestimmten Preis und so hatte auch der Erzeuger sein bestimmtes Einkommen.

Heute ist alles anders. Das Geld drängt jede Kunstfertigkeit in den Hintergrund. Die Waaren werden geschleudert, die Kunde mit schlechtem Erzeugnis betrogen, dabei dem Arbeiter die Haut heruntergeschunden, und das alles nur deshalb, damit das Geld, der Wucher, die Unternehmung seinen genügenden Nutzen hat, damit nicht der Meister und Arbeiter anständig belohnt werde, sondern der Unwissende, aber über Geld verfügende Dummkopf seinen reichlichen Nutzen findet.

Mit der Einführung der Gewerbefreiheit beginnt der Ruin des Wirtsgeschäftes. Jeder, der ein par Groschen hatte, wurde Weinhändler und damit der Nutzen größer sei, wurde der Wein gepanscht und der gute Ruf der ungarischen Wirthe zugrunde gerichtet. Gab es je soviel falschen, gepanschten Wein, wie er heutzutage zu finden ist? Niemals. Damals hielt jeder auf seine Ehre, auf seinen Ruf. Heute wird nur nach dem momentanen Nutzen gefahndet. Der anständige Wirth muß natürlich in dieser Schmutzkonkurrenz am meisten leiden, denn man hat auch zu ihm kein Vertrauen.

Es gibt große Politiker, die behaupten die Gewerbefreiheit sei nützlich, nur die könne im Lande das Gewerbe stärken. Etwas wahres ist ja in der Sache, aber nicht so wie es die Geldmänner heute auffassen, daß nur das Geld berechtigt ist die Industrie zu heben und zu leiten, und der Fachmann nur als notwendiger Bestandteil zum Nutzentreiben betrachtet wird. Der Industrielle müßte mit dem Geldmann Hand in Hand arbeiten, das wäre das richtige. Das ist aber nur dann zu erreichen, wenn die Geldleute den Industriellen nicht mehr ausbeuten wollen, sondern ihn als gleichberechtigten Factor des Schaffens betrachten.

Der Staat und die Gesellschaft muß endlich Front machen und die Reformarbeit anfangen, und zwar die jetzige Gewerbefreiheit reformiren, respective in gewisse Schranken schieben, in denen es unmöglich gemacht wird, daß man unter dem edlen Titel des freien Gewerbes Unfug treibt.

Wir Kleinwirthe in erster Linie müssen mit der Reformarbeit anfangen, denn uns drückt die unglückliche Gewerbefreiheit am besten. Unsere Gewerbecorporation muß Schritte machen um das Monopolium des Weinschänkens zu erlangen. Wenn dem Staat erlaubt ist zu monopolisiren, dürfen wir auch Monopol treiben.

U. G.

Glänzendes Glend.

Eines unserer Tageblätter befaßte sich mit der heurigen Weinlese und staunt sich darüber, daß trotz der guten Lese der Wein in Budapest noch immer sehr theuer ist. Da hat der

betreffende Artikelschreiber wohl Recht, daß der Wein in Budapest sehr theuer ist, doch muß man den Grund nicht dort suchen, wo ihn der betreffende Schreiber sucht, nämlich bei den Wirthen, die sich, laut seiner Aussage, vom Weinschänken Häuser bauen. Wir kennen wenig solche Wirthe. Der Grund muß andern Orts gesucht werden, und wenn wir ein wenig nachdenken, kommen wir auf die richtige Spur.

Wir sehen den Grund in der luxuriösen und prunkvollen Einrichtung der Gasthäuser. Gehen wir z. B. in ein Vorortsgasthaus, da werden wir alles mit großen Spiegeln, goldenen Guirlanden zc. finden. Freilich ist das nur lauter Pflanz und verblutet sich meistens der Wirth dabei.

Nun fragen wir, zu was denn das alles? Von wo diese dumme Einrichtung. Es stammt noch von der Zeit her, wo die Wirthe infolge der vielen Panschereien der Weinhändler, nur schlechten Wein schänkten und den Gast mit der feinen Einrichtung für das schlechte Getränk entschädigen und zu sich locken wollten.

Solche Einrichtungen — wenn sie auch nicht ganz luxuriös sind — kosten viel Geld und muß das der Wirth beim Wein einbringen. Heute — wo wir genug guten Wein haben, ist nicht mehr notwendig die Gäste mit prunkvoller Einrichtung zu zügelu, es genügt, wenn das Gasthaus rein und nett ist.

Es ist ja wohl war, daß man heute — abgerechnet den Zins und die Einrichtung — um 26 Kreuzer ganz guten Wein könnte schenken, doch geht es nicht, weil der große Zins und die theuere Einrichtung am Weine eingebracht muß werden.

Das ist eben ein Unfug von den Wirthen, die — mit Ausnahme einiger wenigen — nicht auf den guten und billigen Wein, sondern auf die prunkvolle Einrichtung das Hauptgewicht legen. Es wäre die höchste Zeit umzukehren. Unsere Gasthäuser sollen nett, rein, einfach, familiär eingerichtet sein und einen guten, billigen Wein schenken. Der Gast braucht keine Palmen und venezianische Spiegel, sondern guten Wein und gutes Essen und billige Preise.

Kellner-Interessen.

Ein neuer Zwiespalt.

Während dem der Budapester und ungarländische Kellnerverein bisher bestrebt war so gut als möglich die Interessen der Kellnerschaft zu vertreten, trachten jetzt einige Herrn einen neuen, noch dazu ganz fremdartigen Zwiespalt anzufachen.

Einige Zahlkellner von hiesigen Hotels wollen die Budapester Kellner in den Genfer Verband stellen. Dieser Genfer Verband, der in der Schweiz die Interessen der Kellner vertritt, ist geneigt eine ungarische Section zu bilden, deren Haupt der Gastwirth vom Schwabenberg Herr Berhowig wäre. Bisher hat dieser Verband nur eine oesterreichische Section gehabt, Herrn Berhowig haben wir es zu verdanken, daß wir von nun an in eine ungarische Section dieses Verbandes gehören werden.

Bei uns ist es aber gar nicht nöthig, daß ein ausländischer Verband sich herbeilasse un-

seren Interessen zu wahren, wir werden das hier selbst verrichten. Wir haben auch hier schon Institutionen, die die Interessen der Kellnerschaft vertheidigen. Der Verband gibt seinen Mitgliedern um keinen Jotta mehr, als unsere Institute. Auch wir befaßen uns mit der unentgeltlichen Stellenvermittlung, auch wir geben den Mitgliedern Unterstützung und ärztliche Hilfe. Es ist somit keine Nothwendigkeit, daß ein ausländischer Verein komme und diese Pflichten erfülle.

Man muß diese Propaganda im Keime erstickern. Es ist nicht nöthig, daß unser Geld ins Ausland wandere. Der Genfer Verband hat bereits eine Menge Lose aus ihrer Lotterie unter den hiesigen Kellnern verkauft und geleitet das Geld bereits in fremde Säcke, obwohl die Herren zum Verkauf dieser Lose in Ungarn vielleicht gar kein Recht besitzen.

Die Herrn, die an der Spitze dieser fremdländischen Bewegung stehen, könnten ihr Wissen und Schaffen wirklich auf bessere, heimische Bewegungen anwenden, wir brauchen ja thatkräftige, schaffenskundige Männer immer noch um unsere Lage zu verbessern. Warum also nicht im Schoße des Vaterlandes, wenn wir auf heimischen Boden unser Brod verdienen? Warum sollen wir nach dem Auslande gravitiren? Damit wir immer mehr und mehr das Armutzeugnis vom uns ausstellen, daß wir zu schwach sind uns selbst helfen zu können? Wir brauchen unbedingt das Ausland dazu? Nein, wir sind uns genug stark, nur den Willen sollen wir dazu haben.

Wir haben ihn auch und hoffen, daß sich die Herren, die jetzt an der Spitze der ausländischen Bewegung stehen, eines Besseren bestimmen und ihr Herz der vaterländischen Bewegungen zuwenden.

Neuestes von der Woche.

Aus dem Kreise des Kellnervereines.

Herr Franz Nowák, der gewese Direktor des Hôtel Metropol, gegenwärtig Kaffetier am Leopoldring, hat die Leitung der Stellenvermittlung des ungarländischen Kellnervereines übernommen. — Das Weichachtsfest des Vereines wird am 22-ten December im Sas-Club abgehalten. Die Begrüßungsrede hält Ludwig Kaszás, die Feitrede der elisabethstädter Kaplan Herr Johann Horváth.

Bauernschänke. Stefan Horváth, gewesener Wirth auf dem Almássyplatz hat die in der Szondyagasse Nr. 25 befindliche Bauernschänke übernommen und führt sie unter eigener Aufsicht weiter. Die Schänke ist in der Nacht bis 1 Uhr offen.

Gasthaus-Übernahme. Josef Kelemen, der bekannte Oberkellner, seit vielen Jahren Angestellter des Hôtel London, hat das Windisch'sche Gasthaus Waigner-Boulevard 82/a. übernommen. Das Motto des neuen Wirthes ist: gute Speisen und ungefälschtes Getränk.

Gasthaus-Übernahme. Das sehr frequentirte Gasthaus an der Ecke der Mester-Utca und Ferencz-körut hat Herr Julius Csétd übernommen.

Konferenz der Szabadkaer Wirthe. Die Wirthe in Szabadka haben am 4. Dezem-

ber im Hôtel Pest eine Conferenz in Betreff der Verzehrungssteuer gehalten. Die Szabadfaer Wirthe haben nämlich seiner Zeit der Stadt den Antrag gestellt, daß sie geneigt sind die Wein- und Fleischverzehrungssteuer selbst zu verwalten und sichern der Stadt dasselbe Einkommen zu, welches sie bisher gehabt hat. Auf der Versammlung haben über 150 Wirthe theilgenommen und beschlossen auf Antrag des Herrn Dr. Adolf Klein, der in seiner Rede die Vorschläge der Bewegung heraus hob, — die Höhe der Summe, welche sie der Stadt bezahlten. Sie erklärten die Summe in vierteljährige Raten im Vorhinein zu bezahlen und legen die erste Rate 30.000 Kronen allsogleich nieder. Es ist wahrscheinlich daß die Stadt den Antrag annimmt.

Gasthanscröffnung in Czinkota. Unser Kollege Ludi, ig Soproni, der bisherige Inhaber des bekannten Gasthauses zur „Czinkotai Nagytetze“ hat in Czinkota in seinem eigenen Hause ein neues Gasthaus eröffnet, wo er dieselben guten Weine schänkt, wie in seinen früheren Lokalitäten.

— **Die Haftpflicht des Zahlkellers.** Der Anklage Senat des Budapester Strafgerichtes hat vorige Woche eine interessante Entscheidung gefällt. Der Zahlkeller des Drechsler'schen Gasthauses, Alexander Stumpf bemerkte, daß er täglich weniger einnimmt, als man ihm bei der Kassa aufschreibt. So ist es denn geschehen, daß als er austrat, die Differenz der Abrechnung so groß war, daß seine Kaution draufging, ja er noch circa 2000 Gulden nicht bezahlen konnte. Außerdem sind aus den Separées mehrere silberne Obstauffläge verschwunden. Infolge dessen hatte er sich wegen Defraudation zu verantworten. Das Strafgericht hat gegen ihn das weitere Verfahren eingestellt, mit der Motivierung, daß das Aufschreiben in den Gasthäusern nur eine einseitige Kontrolle ist, da der Zahlkeller nicht in der Lage ist dasselbe zu kontrolliren, und dieses somit als Beweis nicht angenommen werden kann. Aber auch für die fehlenden Silberaufsätze kann er nicht haften, da — obwohl sie ihm übergeben worden sind — er bei seiner vielseitigen Beschäftigung, und wo so viele Kellner aus- und eingehen, auf das nicht achtgeben kann, daß von dem Inventar nichts fehlen soll.

Die Edelfrau.

Erzählung aus dem Freiheitskampf.

Von Stefan Jovikha.

(Fortsetzung.)

V.

Die Edelfrau ritt vorn an der Spitze und haute mit ihrem Degen rechts und links als wie der geschickteste Haudogen und dem Tode war jeder geweiht, der ihr in die Nähe kam.

Der alte Johann war ihr immer zur Seite und vollbrachte mit seinem einen Arm eine wahre Verheerung unter dem Feinde.

Dem sandte währenddem fleißig eine Kugel nach der andern von seiner kleinen primitiven Kanone, ein jeder Schuß sicher treffend. Das war so eine Schlacht nach des Alten Wunsch, wo keiner nicht nachgiebt.

Aber nicht lange dauerte seine Freude. Die

Kaiserlichen drehten uns bald den Rücken und ließen wie der Wind. Dem sandte ihnen noch einige Abschieds-Schüsse nach, um ihnen das Andenken an den heutigen Tag tiefer einzuprägen.

Das war ein Jubel in Kis-Kapus. Es wurde ein riesiger Siegeschmaus gehalten. Die Edelfrau hatte sich auch einen Gefangenen verschafft. Es war ein recht unschöner kaiserlicher Offizier.

Sie führte ihn zu Bem.

— Mache mit ihm, was du willst — sagte Bem, als er den zitternden Gefangenen sah.

Die Edelfrau aber schrieb einen Brief an ihren Mann Béla Korpássy, in dem sie ihn warnt in einer Schlacht theilzunehmen, denn wenn er ihr begegnet, bekommt er anstatt Küße eine Kugel.

— Das hier, — sprach sie zu dem Gefangenen — trag in das Lager von Windischgrätz, gebe aber gut Acht, daß du mir nicht mehr unter die Augen kommst, sonst bist du ein Kind des Todes.

Der zitternde Gefangene übernahm den Brief und nachdem er beeidet, wurde er freigelassen.

Von da an wurde die Edelfrau so ein echter Soldat, der durch Bliz und Donner geht. Sie fühlte sich in ihrer Uniform als wenn sie nie was anderes getragen hätte.

Alles liebte sie aber auch. Man nannte sie den „Engel des Lagers“ und wäre ein Jeder ihr zulieb ins Feuer gegangen.

VI.

Als die Edelfrau sich so ganz in das Militärlieben hineingefunden hat, ging sie öfters mit dem alten Johann und einigen Soldaten auf Streifpatrouillen. Das war ihre größte Passion.

Es war so gegen Abend, als sie von der Ferne das Getrapp von Hufen und Sebelgeräusch hörte.

Sie lauschte, hörte und sah nichts. Als aber eine Kugel knapp an ihrem Ohre vorbei pfliff, wußte sie was es Neues gibt.

In der Bergenge war der Feind. Dorthin fauete sie mit ihren Soldaten. Sechs Pferde zogen einen Wagen mit Proviant und eine Compagnie kaiserliches Militär ging als Bedeckung mit.

— Feuer! befahl sie ihren Leuten. Die schoßen muthig unter den Feind. Der schoß auch zurück, konnte aber Niemanden von uns treffen, da wir gut gedeckt waren. Als unsere Leute das drittemal Feuer gaben, haben sich die noch am Leben gebliebenen ergeben.

Mit großer Begeisterung führte sie den Wagen und die Gefangenen zu Bem.

Unter den Gefangenen war auch ein Pole. Zu diesem sagte Bem:

— Damit du den ehrenwerthen Ruf der Polen nicht weiter verunglimpfest, verurtheile ich dich zum Tode. An dir werde ich meine neue Kanone ausprobiren.

Der Gefangene war aber kein Pole, das sagte er nur, weil er glaubte von Bem begnadigt zu werden. Als er aber hörte, daß er zum Tode verurtheilt wird, sagte er:

— Ich bin ein Böhme und kein Pole.

— Na dann bekommst du eine kleine Kugel.

So ergings noch einigen Gefangenen, die das

gegebene Wort schon mehreremal gebrochen. Die meisten aber wurden begnadigt.

Unter den Gefangenen war ein Offizier, den sich die Edelfrau für sich verlangte.

— Nimm ihn, er soll dein sein, sprach Bem:

Dieser Gefangene war kein anderer, als jener Offizier, der einmal die Edelfrau gefangen nahm und sie tief beleidigte. Dieser war es, den die Edelfrau damals über das Gesicht haute.

— Jetzt bist du in meine Hände gerathen, du seiner Wicht. Für deine Beleidigungen kann ich mir jetzt Genugthuung verschaffen.

Erbarmen, Erbarmen, schrie der erschrockene Offizier. — Erbarmet Euch liebe Frau, ich habe Braut, Geschwister, Mutter und Vater zuhause.

— Ja so! Und du dachtestan solche Dinge nicht, als du mich vor das Kriegsgericht zerrdest? ... Ich war zwar nur eine Frau, aber um Erbarmen flehte ich nicht, da war ich zu stolz dazu. Du bist ein Mann und flehest doch um Gnade ... Warum bist du denn nicht bei deiner Mutter geblieben und spielst dich lieber mit hölzernem Gewehr? Du gehörst in keinen Krieg! Du Feigling ... Du bezahlter Kläuber! ...

Bei diesen Worten richtete sich der Offizier empor, sein früherer Stolz kehrte zurück. Mit weit aufgerissenen Augen, die Zähne knirschend stand er da, als wollte er sprechen, doch kein Laut kam ihm über die Lippen ... er fand keine Worte.

Die umstehenden ungarischen Officiere verfolgten mit Interesse die Worte der Edelfrau und betrachteten neugierig den in der Klemme sitzenden österreichischen Offizier.

— Glauben Sie aber nicht, daß ich nach Ihrem Blute durste — fuhr die Edelfrau fort. — Nein, ich will ehrliebe Genugthuung, die Sie einst mir so brutal verweigerten.

Mit diesen Worten nahm sie zwei Pistolen aus ihrer Tasche, gab die eine dem Offizier, die andere behielt sie.

— Eins, zwei, drei ... zählte sie die Schritte bis zwanzig. — Und jetzt eins, zwei, drei, Feuer!

(Fortsetzung folgt.)

Die Amtslokaltäten der Gewerbenoffenschaft der Gast- und Schankwirthe befindet sich im VII., Szövecség-utca 24. Die Amtsstunden sind Nachmittag von 4—6 Uhr. Kollegen, wendet Euch mit allen mannigfachen Fragen dorthin, wo ihr die beste Aufklärung bekommt.

Hauptmitarbeiter: St. Jovikha.

Nehéz lélekzés,

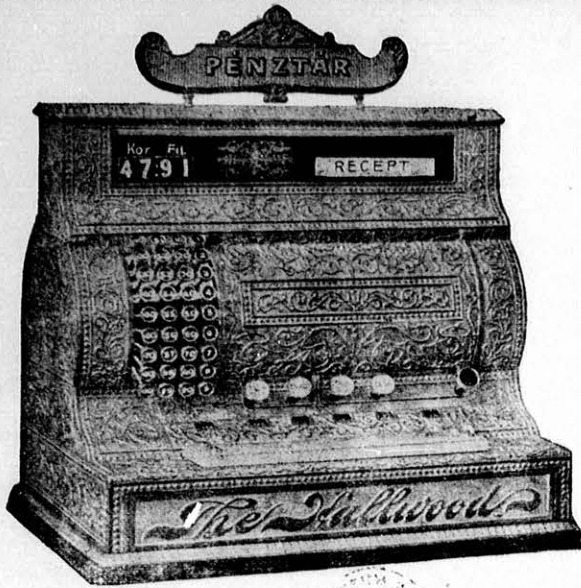
köhögés, légzőszervek bántalmánál, elsöranu orvosi szaktekintélyek ajánlják az I. számú József-tápteát. Székrekedés, emésztési zavaroknál és mint vértisztító a II. számú József-tápteát. Egy doboz ára 25 krajczár. Kapható Török József gyógyszerárában. Fő és szétküldős: Vogler József droguista asziszt., Budapest, Rökk Szilárd-utca 5. szám. 10 doboz megrendelésénél és a pénz beküldése mellett bérmentve.

Pinczér (nős) kerestetik egy nagy szabásu ipartelep vidéki kaszinójába elsőrendü konyha vezetésére és a vendégszobák ellátására. 200 korona óvadék kívántatik. Ajánlatok „T. B.“ alatt e lap kiadójába küldendők.

Vendéglősök és szállodások figyelmébe!

Legjobb a világon!

Legjobb a világon!

Ön is tudja meg

hogya a
THE HALLWOOD
Cash Register Company
által Amerikában gyártott
fizetőpénztárak a LEG-
TÖKÉLETESEBBEK és
ez idő szerint a LEG-
JOBBAK a világon

THE
Hallwood

CASH REGISTER Co. Bpest, VI., Dalszínház-u. 10.

Alapított 1876.

Mérték sze int csak 16 frt egy teljes öltöny valódi gyapjuszövetből.

Csak 16 frt egy finom felöltő legujabb divat szerint, igen jó hozzávalóval és a legujabb szabással készít

BAUMGARTEN BENŐ BUDAPEST, VII. Dohány-u. 27

Több száz kiváló orvos ajánlja!

Vidékre pontosan szállít a

Sz. Lukácsfürdő-kutvállalat, Budán.

Fogorvos az összes fogtudományok tudora, specialista száj- és fogbetegek részére

Dr. Kalinowszky

Budapest, VIII. ker. Kerepesi-ut 62.

Szájpadlás nélküli fogak, fogorok és arany koronák készítése a gyökereknek eltávolítása nélkül. Legujabb fogorok fómlappal. Eltart emberlétig. Törés kizárva. Mérsékelt árak, esetleg részletfizetésre is. Munkámért 10 évi jótállást vállalok. — Fog és fogtőhúzás a legujabb amerikai módszer szerinti érzéstelenítéssel teljesen fájdalom nélkül 1 koronáért. Fogtömések arannyal, platina, ezüst és porcellánnal 2 koronától felfelé. Fogak és fogorok mestéri kivitelben, kitünő anyagból 3 koronától kezdve.

Tört, rossz és használhatatlan fogorok javítása és újjáélesztése 3 óra alatt eszközöltetnek.

Szegényeknek ingyen!

A kocsi-ipar szakmába vágó — mindennemű munkát elvállalok, de

különösen a kocsik fényezését a legkitartóbb és a legjutányosabb árban készítem, minélfogva a n. ér. közönség pártfogásába ajánlom magamat

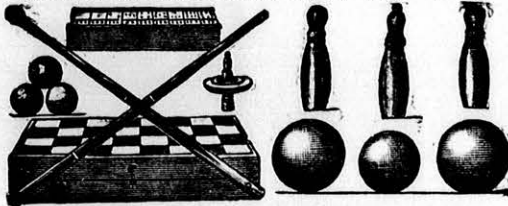
Lovász István, kocsifényező mester Budapest, VII. ker., Dohány-utca 57.

DIADAL-SEC EBERHARDTANTAL BUDAFOK.

Hellschein Lipót

műhízmőminta- és monogram-gyár Budapest, Koronaherczeg-u. 2. II. lépcső I. e. Elvállal minden e szakmába vágó munkát bármínő rajz szerint jutányos ár mellett és kezeskedik pontos és izléses kivitelért. Szállodások, vendéglősök, kávéosok és családos pinczerek 30% kedvezményben részesülnek.

I-a Lignum Sanctum-golyók árai:
9 95 10 10 5 11 11.5 12 12.5 13 13.5 14 14.5 15 cm
L.80 L.85 L.90 L.95 L.100 L.105 L.110 L.115 L.120 L.125 L.130 L.135 L.140 L.145 L.150

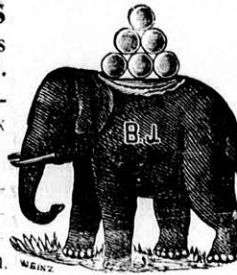

Beitz János műsztergályos, dákó és billiárd-golyó készítő.

Bpest, VII. Akácfa-u. 52. Dob-u. sarok

Elefántosontban nagyraktár

A czövegek 30 fillérrel olcsóbbak. Használt golyókat 60 fillérért leesztergályozom.

A legolcsóbb és legszebb világítás az

Acetylen-gáz izzó fény mely füstnélküli és a legmegbízhatóbb, szabadalmazott Acetylen gázfejlesztő. — Ajánlja

Predmerszky József bádogos-mester Budapest, VI. Vörösmarty-utca 33.

Ugyaniútt kapható

a baromfi keltető és nevelő saját gyártmányu, szabadalmazott készülék. Tessék prospektust kérni!

☎ Telefon 874 ☎

Kávéház-, vendéglő-, szálloda-tulajdonosok: társaskörök és főpinczér urak figyelmébe!

Papír szivar-zopóka, Szanítás, duplán égetett és kristály tollal, valamint egyszerűbb minőségűek is a legjutányosabb árban; czégyenyomással és a nélkül.

2000 darab rendelésnél a czégyenyomás díjmentes.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küld

November Mór papír szivar-zopóka készítő Budapest VII. Révay-u. 23.

FOGAK a legujabb módszer szerint beilleszt teljes fogorokokat és egyes fogakat fájdalom nélkül. A gyökér eltávolítása fölösleges. Rosszul álló fogorok olcsón átalakíttatnak. Az általam beillesztett fogorok a valódi fogaktól meg nem különböztethető, és rágásra jótállással kitünően használható. **Vidékiek 24 óra alatt kielégíttetnek.** Szálloda-, korcsmá- és kávéház-tulajdonosok és alkalmazottjai 40% árelengedésben részesülnek.

KOVÁCS J. fogászati műterme

Budapest, Károly-körut 9, II. e. 8

(Gróf Hadik-palota.)

Található: d. e. 9 órától d. u. 6 óráig. Ünne- és vasárnap délután 4 óráig.

Hagenauer Frigyes Károly

üvegedzési és festészeti műterme

Budapesten, VIII., Vig-utca 14.

Minden gallér és kezelő tisztítás után ismét olyan szép, mint az új

Gyár: Budapest, VIII. Röck-Szilár- utca 83.

Fiókküzet: VIII. Üllői-út 4. szám.

Ingtisztítás darabonként 14 kr., gallér 2 kr., kezelő 4 kr., függöny 20 kr.

Női ruhák kiváló szépen tisztíttatnak 2 frt 50 krajczárért.

Sima ruhák nagyon olcsó árban tisztíttatnak.

CSOBOR ANTAL

vendéglője

Kerepesi-ut 10., az O. P. egyesülettel szemben.